

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ART I CULTURA A CATALUNYA

Coordinació: Dr. Ximo Company

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	ART I CULTURA A CATALUNYA
Codi	102653
Semestre d'impartició	Primer
Caràcter	Mòdul III, optatiu
Nombre de crèdits ECTS	6
Grups	1
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Dr. Ximo Company
Horari de tutoria/lloc	Despatx de tutoria i atenció als estudiants, 0,9 de la Facultat de Dret i Economia . Totes les tutories s'establiran mitjançant una sol·licitud per correu electrònic a: ximo.company@hahs.udl.cat josefina.planas@hahs.udl.cat francesc.fite@hahs.udl.cat
Departament/s	Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals (AEGERN) i Departament d'Història de l'Art i Història Social
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau
Horari de tutoria/lloc	Despatx de tutoria i atenció als estudiants, 0,9 de la Facultat de Dret i Economia . Totes les tutories s'establiran mitjançant una sol·licitud per correu electrònic a: ximo.company@hahs.udl.cat josefina.planas@hahs.udl.cat francesc.fite@hahs.udl.cat
Adreça electrònica professor/a (s/es)	ximo.company@hahs.udl.cat josefina.planas@hahs.udl.cat francesc.fite@hahs.udl.cat

Dr. Ximo Company (coord.)

Dra. Josefina Planas

Dr. Francesc Fité, membres del Departament d'Història de l'Art i Història Social de la Facultat de Lletres, UdL.

Objectius acadèmics de l'assignatura

L'objectiu d'aquesta assignatura és oferir pautes elementals d'anàlisi i comprensió dels principals fets artístics, culturals i populars de la Catalunya interior, és a dir, de les Terres de Lleida. Unes pautes mínimes que han de contribuir al disseny d'un turisme culte i de qualitat en la zona interior de Catalunya, on existeix una gran riquesa històrica, artística i patrimonial que els graduats en Turisme haurien de conèixer molt bé.

Competències

Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

Conèixer i comprendre els principis bàsics del patrimoni artístic i cultural de la Catalunya interior.

Saber situar i identificar els punts claus del patrimoni artístic de la Catalunya interior.

Ubicar bé els principals monuments i els museus més importants.

Correcta expressió oral i escrita.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Els temes a tractar seran els següents:

1. El Romànic a la Catalunya interior (consistirà en donar una visió general del Romànic, tot seleccionant i visualitzant les obres claus). J. Planas (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).
2. El Gòtic a la Catalunya interior (consistirà en donar una visió general del Gòtic, tot seleccionant i visualitzant les obres claus). J. Planas (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).
3. Museu i territori (estudi dels museus de la Catalunya interior, atenent també tot el referent als museus comarcals etc...). F. Fité (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).
4. Rutes històriques patrimonials (estudi de les principals rutes històriques: Císter, Arnau Mir de Tost, la ruta arqueològica del Baix Segre... i altres possibles propostes). F. Fité (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).
5. Manifestacions de l'Art Modern i Contemporani (s. XV-XX). El patrimoni religiós i el territori. La proposta de Catalonia Sacra. X. Company (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).
6. Manifestacions de l'Art Modern i Contemporani. Festes i tradicions: patrimoni cultural popular. X. Company (8 h. lectives, 2 h. diàries, 4 dies de classe).

Eixos metodològics de l'assignatura

S'impartiran classes d'aula de dues hores de duració, amb un elevat contingut de classe magistral (80%) i

participació activa dels estudiants (20%). Es desenvoluparan 6 temes diferents, amb una assignació de 4 classes per a cada tema. Ocasionalment es podran fer visites i activitats fora d'aula.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Professora Dra. Josefina Planas: Sempre en dimarts 16, 23 i 30 de setembre; 7, 14, 21 i 28 d'octubre; 4 i 18 de novembre.

Professor Dr. Francesc Fité: Sempre en dijous 18 i 25 de setembre; 2, 9, 16, 23 i 30 d'octubre; 6 i 13 de novembre.

Professor Dr. Ximo Company:

1. Dimecres 8 d'octubre, 19h, conferència-classe pràctica especial al Museu de Lleida: "Art d'Època Moderna: un patrimoni sofert".

2. Dijous 20 de novembre, classe d'aula.

3. Divendres 21 de novembre, 19h, conferència-classe pràctica especial amb debat a l'Ajuntament-Museu d'Almacelles: "El tractat d'arquitectura de Vincenzo Scamozzi".

4, 5 i 6. Dimarts 2 de desembre classe pràctica especial (tota la tarda) d'assistència bàsica i fonamental al CAEM, Parc Científic i Agroalimentari de Lleida (Gardeny), Edifici H3 B, segona planta, laboratoris 10 i 11.

7. Dijous 4 de desembre, classe d'aula.

8 Dimarts 9 de desembre, classe d'aula.

9. Dijous 11 de desembre, classe d'aula.

Sistema d'avaluació

Prova escrita (50%). Consistirà en un examen final de tota la matèria del curs amb 15 preguntes curtes (5 per cada professor). Durada màxima de l'examen 2 hores; coord. X. Company.

Proves pràctiques (25%)

Assistència i participació activa en les classes (25%). Recordeu que és un tema important.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

AMADES, Joan: *Costumari català*, Barcelona, ed. 62, 1982 (1a ed. 1952).

BARRAL, Xavier.: *L'Art pre-romànic a Catalunya*, Barcelona, 1981.

BELLMUNT, Joan: *Fets, Costums i llegendes*, Lleida, Virgili i Pagès, 1990 (diversos vols. sobre les diverses comarques de Lleida).

BELLMUNT, Joan: *Maria a Catalunya*, Lleida, Pagès, 1995.

BELLMUNT, Joan: *Calendari tradicional de les comarques de Lleida*, Lleida, Pagès, 2003.

BELLMUNT, Joan: *Viles, pobles, ciutats i llogarrets de les terres de Lleida*, 3 vols., Lleida, Diputació de Lleida, 2009.

BERTRAN, Prim; FITÉ, Francesc (coords.): *Temps de consolidació. La Baixa Edat Mitjana. Segles XIII-XV*, vol. II

d'Arrels Cristianes. *Presència i significació del cristianisme en la història i la societat de Lleida*, (dir. Romà Sol, Carme Torres, Ximo Company), Lleida, Pagès Editors, 2008.

COMPANY, Ximo (coord.): *Temps d'expansió. Temps de crisi, temps de redefinició. L'època moderna. Segles XVI-XVIII*, vol. III d' *Arrels Cristianes. Presència i significació del cristianisme en la història i la societat de Lleida*, (dir. Romà Sol, Carme Torres, Ximo Company), Lleida, Pagès, 2007.

GUIA: *Guia dels Museus de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2001.

MIRALLES, Francesc (dir.): *Història de l'Art Català*, 8 vols. Barcelona, Edicions 62, 1983-1986.

PLADEVALL, Antoni (a cura de): *Así es Cataluña. Guía del Patrimonio Arquitectónico*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Plaza y Janés Editores, 1987.

PLANAS, Josefina; FITÉ, Francesc (a cura de): *Ars Sacra. Seu Nova de Lleida: Els tresors artístics de la Catedral de Lleida*, Lleida, Ajuntament de Lleida, 2001.

ROCAFORT, Ceferí: *Geografía General de Catalunya* (dirigida per Francesc Carreras y Candi): *Província de Lleyda*, Barcelona, Albert Martín, sense data, c. 1910.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Art / Cultura / Tradicions / Art Popular / Festes / Llegendes

A.A.V.V.: *Menjar a Catalunya, l'estil d'un poble*, Barcelona, Generalitat de Catalunya/ Departament de Presidència, 1997.

A.A.V.V.: *Eines i feines del camp a Catalunya. L'estudi de l'agricultura a través de l'arqueologia*, Girona Museu d'Arqueologia de Catalunya, 2004.

BOSCH, Carme: *La pell de les cases. L'esgrafiat a Lleida del barroc al noucentisme*, Lleida, Ajuntament de Lleida y Pagès Editors, 2003.

BELLMUNT, J.: *Mare de Déu de Caldes de Boí*, Lleida, Pagès, 1997.

BELLMUNT, J. : *Devocions marianes populars* (diversos volums sobre les diverses comarques de Lleida), Lleida, Pagès, 1998-2000.

CAMPILLO, Jordi: *On és la calaixera? l'espoli del patrimoni historicoartístic alpirinenc al segle XX*, Tremp, Ecomuseu de les Valls d'Àneu, Garsineu, 2007.

CANELA BALSEBRE, Rosa Maria: *Bruixots de l'aigua. Els saurins a Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2010.

CARERRES Pera, Joan : *Guía para visitar los santuarios marianos de Cataluña*, Madrid, Encuentro, 1988.

CATALÀ ROCA, Pere: *Llegendes cavalleresques a Catalunya*, Barcelona, Rafael Dalmau, 1966.

CATALÀ ROCA, Pere: *Comentaris a castells catalans*, Barcelona, Rafael Dalmau, 1990.

DURAN I SANPERE, Agustí: *Tornant-hi a pensar*, Barcelona, Selecta, 1961.

DURAN I SANPERE, Agustí: *Pels camins de la història*, Barcelona, FSV, 1973.

ESTABLÉS, Josep Maria: *Arte románico. Castillos, monasterios, pueblos, paisajes y tradiciones de los Pirineos*, Vitoria, Arquitectura, pueblos y paisajes, 1985.

LORÉS i OTZET, Immaculada: *La Seu Vella i el turó*, Lleida, Pagès, 2007.

PONT, Miquel: *Calendari dels vells oficis*, Sant Boi del Llobregat, Proa, 2002.

PONT, Miquel: *Les feines de la vella pagesia*, Sant Boi del Llobregat, Proa, 2002.

RAMON I VIDAL, Jaume de: *Excursions per l'art gòtic català*, Barcelona, Unió Excursionista de Catalunya, 1990.

SALVAT TORREGROSA, Adriana : *La tàpia a Catalunya. El testimoni dels últims tapiadors del Pla d'Urgell*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2011.

SERRA I BOLDÚ, Valeri: *Calendari folklòric d'Urgell*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.

SOL, Romà; TORRES, Carme; COMPANY, Ximo (dirs.): *Arrels Cristianes. Presència i significació del cristianisme en la història i la societat de Lleida*, Lleida, Pagès, 2007-2009, 4 vols.

SOLÀ i MAS, Jordi: "La muntanya oblidada. Economia tradicional, desenvolupament rural i patrimoni etnològic del Montsec", *Temes d'Etnologia de Catalunya*, 7, Barcelona, Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, 2003.

SOLER I AMIGÓ, Joan : *Nadal català*, Barcelona, Pòrtic, 2001.

VIOLANT i SIMORRA, Ramon: *El Pirineu espanyol*, Barcelona, Altafulla, 1989.

VIOLANT i SIMORRA, Ramon: *Tradicions del Pallars i de la Ribagorça. Primers treballs de folklore (1924-1934)*, Ecomueu de les Valls d'Àneu, 2013.

Catàlegs i publicacions de Museus de Ponent

ALÒS, C. et alts.: *Fragments del cel. Art cristià al Museu de la Noguera*, Balaguer, 2011

ALONSO, C. et alts.: *La Noguera antiga, des dels primers pobladors fins als visigots*, Girona, Museu d'Arqueologia de Catalunya/Museu de la Noguera/Ajuntament de Balaguer, 2001

CASTIÑEIRAS, M.; CAMPS, J.: *El romànic a les col·leccions del MNAC*, Barcelona, 2008.

CATÀLEG: *Museu Diocesà i Comarcal de Solsona: catàleg d'art romànic i gòtic*, Solsona, 1990

CATÀLEG: Cervera. Tresors secrets. La formació d'un museu. Museu Comarcal de Cervera, 2001.

CATÀLEG: *Seu Vella. L'esplendor retrobada*, Lleida, 2003.

CATÀLEG: *Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. (segle XVI-XX)*, Solsona, 2004.

CATÀLEG: *Catàleg de la col·lecció de materials andalusins del Museu de la Noguera*, Balaguer, 2010.

CIRICI, A.; MANENT, R.: *Museus d'art catalans*, Barcelona, 1982.

CIRICI, A.: *Museu d'Art catalans*, Barcelona, Carme Alomar, 1986 (Llibres a la ma, 45).

COMPANY, X.; PUIG, I.; TARRAGONA, J. (a cura de): *Museu Diocesà de Lleida. Catàleg. Exposició Pulchra, Centenari de la creació del Museu 1893-1993*, Lleida, 1993.

CORNUDELLA, R.; FAVÀ, C.; MACÍAS, G.: *El gòtic a les col·leccions del MNAC*, Barcelona, 2001.

GARRIGA, J.; XARRIÉ, J. M.: *El Mestre de Balaguer (segle XVI)*, Museu de la Noguera, 1995.

ROSELL, J.; LINARES, R. ; FITÉ, F. ; ROQUÉ, C.: *Montclús misteriós, naixement i desaparició d'un poble*, Barcelona, 2010.

TRIADÓ, J. R.: *Arte en Cataluña*, Madrid, 1994.

Revistes:

Seu Vella. Amics de la Seu Vella

Revista Urtx. Revista d'humanitats de l'Urgell

Revista Sió

Revista Urgellia

Miscel·lània Cerverina